

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 30 päivänä syyskuuta 1998,

Saksan SKET Verseilmaschinenbau GmbH:lle myöntämästä tuesta

(tiedoksiannettu numerolla K(1998) 3022)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2000/271/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 93 artiklan 2 kohdan 1 alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on pyytänyt niitä, joiden etua asia koskee, esittämään huomautuksensa 93 artiklan 2 kohdan mukaisesti,

sekä katsoo seuraavaa:

I

Komissio päätti 15 päivänä maaliskuuta 1995 aloittaa Magdeburgissa sijaitsevalle SKET Schwermaschinenbau Magdeburg GmbH:lle (jäljempänä 'SKET SMM') myönnettyä valtiontukea koskevan EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn⁽¹⁾. Menettely koski myös SKET SMM:n tytäryhtiöitä eli Magdeburgissa sijaitsevaa Entstaubungstechnik Magdeburg GmbH:ta (jäljempänä 'ETM') ja Chemnitzissä sijaitsevaa Drahtziehmaschinenwerk Grüna GmbH:ta (jäljempänä 'DZM'). SKET SMM oli saanut kyseessä olevan tuen ennen yksityistämistään ja rakenneuudistustaan sekä niiden aikana. Se oli jo aikaisemmin saanut avustuksia, joita komissio ei vastustanut (NN 46/93 ja NN 95/93). Näitä koskevan menettelyn numero oli C 16/95.

Komissio päätti 30 päivänä heinäkuuta 1996 laajentaa tämän menettelyn koskemaan myös tukia, jotka oli myönnetty menettelyn aloittamisen jälkeen ja joita kyseinen päätös ei

koskenut⁽²⁾. Sijoittajien (Oestmann & Borchert Industriebeteiligungen GbR) vetäytyttyä rakenneuudistussuunnitelmasta vuoden 1995 lopussa ilmoitettiin uudesta suunnitelmasta, johon sisältyi lisätukia. Suunnitelman mukaan oli muun muassa tarkoitus perustaa useita seuraajayrityksiä, jotka jatkaisivat niitä SKET SMM:n kannattavia liiketoimintoja, jotka voitiin suojella konkurssilta. SKET Verseilmaschinenbau GmbH on yksi näistä seuraajayrityksistä.

SKET SMM:n oli haettava konkurssia lokakuussa 1996. SKET SMM:n kannattavuutta ei siten ollut pystytty palauttamaan sen rakenneuudistussuunnitelman avulla, jota koskevan menettelyn aloittamisesta oli päätetty 30 päivänä heinäkuuta 1996. Komissio teki 26 päivänä heinäkuuta 1997 lopullisen kielteisen päätöksen 97/765/EY⁽³⁾ SKET SMM:lle myönnetystä tuesta. Konkurssi ei koskenut kumpaakaan yrityksen tytäryhtiöistä (ETM ja DZM), jotka oli siirretty Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben -virastolle (jäljempänä 'BvS'). Päätöksellä 97/765/EY lopetettiin asian C 16/95 käsittely ainoastaan konkurssiin asetettujen SKET SMM:n liiketoimintojen osalta. Koko asia jaettiin siten seuraaviin osiin: C 16a/95 SKET SMM, C 16b/95 ETM ja C 16c/95 DZM.

Kullekin SKET SMM:n seuraajayrityksistä annettiin oma tukinumero, koska ne jatkoivat toimintaansa erillisinä yrityksinä. SKET Verseilmaschinenbau GmbH:lle myönnetylle tuelle annettiin numero NN 124/97. Tämä päätös koskee ainoastaan SKET Verseilmaschinenbau GmbH:ta.

⁽¹⁾ EYVL C 215, 19.8.1995, s. 8 ja EYVL C 298, 9.10.1996, s. 2.

⁽²⁾ EYVL C 298, 9.10.1996, s. 2.

⁽³⁾ EYVL L 314, 8.11.1997, s. 20.

Komissio päätti 5 päivänä marraskuuta 1997 aloittaa SKET Verseilmaschinenbau GmbH:lle myönnettyjä tukia koskevan EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn numerolla C 72/97. Se ilmoitti Saksalle päätöksestään 28 päivänä marraskuuta 1997 päivättyllä kirjeellä (SG(97) D/9912). Tämä kirje on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* (4).

Kirjeellä, joka on päivätty 5 päivänä joulukuuta 1997 (kirjattu komissioon saapuneeksi samana päivänä), Saksa ilmoitti komissiolle, että SKET Verseilmaschinenbau GmbH on yksityistetty, ja toimitti yksityiskohtaisia tietoja tästä yksityistämisestä. Kirjeellä, joka on päivätty 26 päivänä tammikuuta 1998 (kirjattu komissioon saapuneeksi 27 päivänä tammikuuta 1998), Saksa vastasi 28 päivänä marraskuuta 1997 päivättyyn komission kirjeeseen ja toimitti jälleen tietoja SKET Verseilmaschinenbau GmbH:n yksityistämisestä. Komissio pyysi 14 päivänä toukokuuta 1998 lisätietoja, jotka Saksa lähetti 26 päivänä toukokuuta 1998 päivättyllä kirjeellä (kirjattu komissioon saapuneeksi samana päivänä).

II

SKET Verseilmaschinenbau GmbH:n kotipaikka on Magdeburgissa, Sachsen-Anhaltin osavaltiossa Saksassa. Vuonna 1997 se työllisti noin 35 henkilöä, sen liikevaihto oli 20 800 000 Saksan markkaa ja taseen loppusumma 29 400 000 Saksan markkaa.

SKET Verseilmaschinenbau GmbH merkittiin Magdeburgin kaupparekisteriin 8 päivänä marraskuuta 1996 ja sen osakepääomaksi ilmoitettiin 50 000 Saksan markkaa. Sen ainoa osakkeenomistaja oli BvS. Tammikuun 22 päivänä 1996 SKET Verseilmaschinenbau GmbH teki SKET SMM:n konkurssitoimittajan kanssa sopimuksen SKET SMM:n kaapelikoneliiketoiminnan haltuunotosta. Se osti markkinahintaan käyttöomaisuuden, johon sisältyivät käytetyt toimistotarvikkeet, vanhat tietokoneohjelmat ja henkinen omaisuus. Kauppa rahoitettiin varoilla, jotka SKET Verseilmaschinenbau GmbH sai BvS:ltä pääoman muodossa. Omaisuuden haltuunotto vahvistettiin notaarin todistamalla sopimuksella 27 päivänä maaliskuuta 1997.

SKET Verseilmaschinenbau GmbH on teknisen suunnittelun alalla toimiva yritys, joka on erikoistunut asiakkaiden tarpeita vastaavien kaapelikoneiden suunnitteluun ja kehittämiseen ja toimittaa täydellisiä avaimet käteen järjestelmiä. Lisäksi se

(4) EYVL C 83, 18.3.1998, s. 10.

tarjoaa kaikkia kaapelikoneisiin liittyviä palveluja kuten neuvonta-, suunnittelu-, rakennus-, kokoonpano-, asennus- ja käyttöönottopalveluja. Yksityistämisen aikaan yritys toimi kaikilla kaapelikoneiden valmistukseen liittyvinä aloilla lukuun ottamatta varsinaista tuotantoa, jonka se on antanut koneenrakennusyrityksen hoidettavaksi. Rakennemuudossuunnitelman mukaan yritykselle tulee kuitenkin omaa tuotantokapasiteettia.

SKET Verseilmaschinenbau GmbH:n suunnittelemissa ja kehittämässä koneilla voidaan tuottaa muun muassa seuraavia tuotteita: teräslanka, teräsköysi, jänneteräs, kupari- ja alumiinikaapelit, valssit, puhelinkaapelit, vahvavirtakaapelit ja avojohdot sekä erikoiskaapelit (valokuitu-ukkosjohdot (OPGW), merikaapelit, kuorma-autojen kaapelit).

III

Koneenrakennusmarkkinat ovat erittäin monialaiset ja kaapelikoneiden valmistuksen osamarkkinat ovat riippuvaisia tuotantoketjun loppupään markkinoista. Markkinat kärsivät suhdanteiden heikkenemisestä vuoden 1994 lopussa. Vaikka markkinat kasvoivatkin jälleen vuonna 1995, ei tulevien vuosien kehitys ole arvattavissa. Jotta saataisiin selvempi kuva kaapelikoneiden valmistuksen nykyisestä tilanteesta ja näkymistä, on syytä tarkastella kaapelien ja johtojen kysyntää (5).

Kaapelikoneiden markkinat ovat maailmanlaajuiset. Näillä tuotteilla ei siis käydä pelkästään suoraa kauppaa jäsenvaltioiden välillä, vaan eri jäsenvaltioiden yritykset kilpailevat myös markkinaosuuksista yhteisön ulkopuolisilla markkinoilla (6). Kaapelikoneiden kysyntä riippuu tilanteesta tuotantoketjun loppupään markkinoilla. Koska kaapeleita ja johtoja käytetään paljon sekä viestintä- että energia-aloilla, yleinen taloudellinen tilanne vaikuttaa kysyntään. Kaapeleiden ja johtojen kysyntä riippuu myös erityisesti moottoriajoneuvoteollisuudesta. Pitkällä aikavälillä kilpailun vapauttamisen aikaansaama suurempi kysyntä energia- ja viestintäaloilla ja siitä johtuva kilpailevien verkkojen lisääntyminen varmistavat kasvun jatkumisen. On kuitenkin huomattava, että valokuitujen kasvavan kysynnän vuoksi johtojen kysyntä televiestintäteollisuudessa tulee kasvamaan vähemmän kuin tähän asti. Maantieteellisesti tarkasteltuna yhä tärkeämmiksi myyntimarkkinoiksi muodostuvat Keski- ja Itä-Eurooppa alueella tapahtuneiden muutosten vuoksi sekä Kaakkois-Aasia ja Kiinan kansantasavalta, joiden alueella on tapahtunut kasvua. Alalla on myös erikoistuttu yhä enemmän huipputekniikan tuotteisiin, joiden lisäarvo on korkeampi näihin tuotteisiin liittyvien palvelujen vuoksi. Vuosina 1992 ja 1993 tapahtuneen suhdanteiden heikkenemisen jälkeen kaapelikoneiden rakennus elpyi jälleen hitaasti vuonna 1994 ja alan kasvu on jatkunut vuonna 1995. Tämän yleisen kasvusuuntauksen odotetaan pysähtyvän vuoden 1997 jälkeen (7).

Vuonna 1994 tapahtuneen suhdanteiden elpymisen jälkeen ei sen vuoksi näytä syntyneen rakenteellista ylikapasiteettia laskusuhdanteen vaikutuksista huolimatta.

(5) Koneenrakennusalan tilannetta käsitellään julkaisussa *Panorama der EU-Industrie 1997*, nide 2, sivulta 13-23 alkaen sivulle 13-29.

(6) Yhteisön sisäinen kauppa on suurempaa kuin kauppa yhteisön ulkopuolisten maiden kanssa, ks. *Panorama der EU-Industrie 1997*, nide 2, s. 15-5.

(7) Kaapelikoneiden valmistuksen markkinatilannetta käsitellään julkaisussa *Panorama der EU-Industrie 1997*, nide 2, s. 15-3 — 15-7 ja 15-4 — 15-17.

IV

SKET SMM:n oli alunperin tarkoitus toimia taloudellisessa ympäristössä, joka vastaa keskusjohtoisen suunnitelmatalouden olosuhteita. SKET SMM oli konglomeraatti, joka valmisti muun muassa valssikoneita, johtojen ja kaapeleiden valmistuksessa käytettäviä koneita sekä öljysiementen jalostuksessa käytettäviä koneita. Koska SKET SMM:n rakenne oli näin monialainen ja hajaantunut, yritykset yksityistää se yhtenä ainoana taloudellisenä yksikkönä epäonnistuivat taloudellisen toimintaympäristön muuttuttua markkinataloudelliseksi. Koko konglomeraatin rakenneuudistus aloitettiin varhain, mutta sitä ei ollut saatu päätökseen vielä silloin, kun komissio teki kielteisen päätöksen SKET SMM:lle myönnytyistä, vuonna 1994 ilmoitusta eri tukitoimenpiteistä. Nämä toimenpiteet koskivat myös konglomeraatin mahdollisesti kannattavia aloja, joista yksi oli kaapelikoneiden valmistus. Kun SKET SMM haki konkurssia lokakuussa 1996, Saksan viranomaiset olivat muuttaneet aikaisempaa strategiaansa irrottaakseen mahdollisesti kannattavat toiminnot konglomeraatista ja siirtääkseen ne pienempiin, itsenäisiin taloudellisiin yksikköihin.

Tätä tarkoitusta varten BvS perusti SKET Management- und Vertriebsgesellschaft GmbH:n⁽⁸⁾, jonka tehtävänä oli valvoa viiden BvS:n omistaman kaupallisesti itsenäisen yrityksen rakenneuudistusta ja yksityistämistä. Nämä yritykset olivat pieniä tai keskisuuria yrityksiä. BvS:n ohjeiden mukaan toimivan SKET Management- und Vertriebsgesellschaft GmbH:n tehtävänä oli etsiä sijoittajia ja sopia niiden kanssa viiden konkurssilta välttyneen yrityksen yksityistämisestä. Viimeinen näistä viidestä yrityksestä yksityistettiin huhtikuussa 1998, jolloin myös SKET Management- und Vertriebsgesellschaft GmbH lopetettiin. Kyseiset viisi niin sanottua omaisuusdenhoitoyhtiötä ovat

- SKET Maschinen- und Anlagenbau GmbH⁽⁹⁾
- SKET Walzwerktechnik GmbH⁽¹⁰⁾
- SKET Ölsaaten-technik GmbH (myöhemmältä nimeltään Cimbria SKET GmbH)⁽¹¹⁾
- SKET Maschinenbau-EDV GmbH⁽¹²⁾
- SKET Verseilmaschinenbau GmbH.

(Tämän lisäksi on vielä tytäryhtiöt ETM ja DZM, jotka siirrettiin ennen SKET SMM:ää koskevan konkurssimenettelyn aloittamista BvS:lle).

V

BvS, myyjä, ja Johannes Erich Wilms, ostaja, tekivät 6 päivänä marraskuuta 1997 sopimuksen SKET Verseilmaschinenbau GmbH:n osakkeiden myynnistä. Myynti tapahtui julkisen ostotarjouspyynnön perusteella. Ostajalta saatu tarjous oli paras.

⁽⁸⁾ Valtiontuki NN 67/97.

⁽⁹⁾ Valtiontuki C 69/97.

⁽¹⁰⁾ Valtiontuki C 70/97.

⁽¹¹⁾ Valtiontuki NN 125/97.

⁽¹²⁾ Komissio hyväksyi tälle yritykselle myönnettyt tuet toukokuussa 1998 (NN 126/97).

Yhtiö ostettiin BvS:ltä 1 Saksan markan hintaan. Yksityistämisen yhteydessä ostaja sitoutui lisäksi ottamaan 31 päivään elokuuta 1998 mennessä vastatakseen kaikista alunperin BvS:n myöntämistä takauksista, joiden suuruus on 6 700 000 Saksan markkaa (jota varten investoija talletti yksityistämisen yhteydessä vakuutena 3 000 000 Saksan markkaa) sekä toisesta 876 000 Saksan markan suuruudesta BvS:n myöntämästä takauksesta ja yrityksen rakenneuudistukseen liittyvistä 6 500 000 Saksan markan investoinneista (muussa tapauksessa rangaistusmaksua 75 prosenttia). Sijoittaja ei saa jakaa SKET Verseilmaschinenbau GmbH:n voittoja tai muuta tuottoa ennen 31 päivää joulukuuta 2000.

Johannes Erich Wilms, sijoittaja, omistaa yksin useita pieniä ja keskisuuria yrityksiä, jotka muodostavat Wilms-yhtymän. Tämä yhtymä, jonka päätoimipaikka on Mendenissä Nordrhein-Westfalenin osavaltiossa, toimii sähkökaapeleiden ja -liitosten valmistuksen, ympäristötekniikan (esimerkiksi vedensuodatus- ja -puhdistustekniikka) ja koneenrakennuksen alalla. [...] (*)Yhtä itävaltalaista tytäryhtiötä lukuun ottamatta kaikki yhtymään kuuluvat yritykset sijaitsevat Saksassa. Yhtymä työllistää noin 1 500 henkilöä.

VI

SKET Verseilmaschinenbau GmbH:n johtaminen osana SKET SMM:ää oli ongelmallista sen vuoksi, että yhtiö kuului raskaaseen, hajanaiseen konglomeraattiin, jonka hallinto ei toiminut markkinatalouden periaatteiden mukaan.

Rakenneuudistuksen ensimmäisessä vaiheessa kaapelikoneiden valmistus erotettiin SKET SMM:stä. Tätä tarkoitusta varten kyseinen liiketoiminta-ala oli sen mahdollista erottamista konkurssiin asetetusta SKET SMM:stä silmällä pitäen pidettävä toiminnassa, organisoitava uudelleen itsenäisesti ja sen jälkeen siirrettävä SKET Verseilmaschinenbau GmbH:hen, joka jatkaisi rakenneuudistusta. Henkilökunta, koneet, tekniset laitteet ja toimistotarvikkeet siirrettiin SKET SM:n konkurssitoimitsijalta uudelle yritykselle. Kyse oli 35 työntekijästä, käytetyistä toimistotarvikkeista (joiden alkuperäinen ostohinta oli miljoona Saksan markkaa) ja 150 000 Saksan markan arvoisista tietokoneohjelmista (joiden alkuperäinen ostohinta oli 200 000 Saksan markkaa) sekä samoin 150 000 Saksan markan arvoisista oikeuksista henkiseen omaisuuteen.

Lisäksi SKET Verseilmaschinenbau GmbH:n oli otettava hoidettavakseen viisi alunperin SKET SMM:ltä tehtyä tilausta. SKET SMM oli jo saanut näistä tilauksista ennakkoa, joka laskettiin konkurssiin asetetun yrityksen omaisuuteen. Niinpä SKET Verseilmaschinenbau GmbH:lle aiheutuu tappiota näistä tilauksista. Sen on kuitenkin toimitettava nämä tilaukset turvatakseen asiakaskantansa ja kaupallisen maineensa.

Rakenneuudistuksen loppuvaiheessa on tarkoituksena toteuttaa strateginen toiminnan uudelleensuuntaus, erityisesti suunnitelmassa on tuotannon aloittaminen ja täydellinen integroiminen Wilms-yhtymään.

(*) Liikesalaisuus

Toiminnan uudelleensuuntaukseen sisältyy muutos pelkästä suunnitteluyrityksestä tuotantokapasiteettia omaavaksi yritykseksi, jolloin SKET Verseilmaschinenbau GmbH voi tarjota avaimet käteen järjestelmiä ja täydellistä palvelua, joka kattaa alustavan suunnittelun ja kehitystyön lisäksi asennettujen järjestelmien käyttöönoton. Tuotantokapasiteetin perustaminen edellyttää lisätiloja (arviolta 3 100 000 Saksan markkaa) ja työvoiman lisäämistä 50 henkilöön vuoteen 2001 mennessä. Lisäksi tuotevalikoimaan lisättiin ekstruuderit. Uusista koneista aiheutuvat kustannukset ovat noin 600 000 Saksan markkaa. Ekstruudereiden suunnittelu- ja tuotantomarkkinoille tulosta aiheutuu arviolta 1 400 000 Saksan markan kustannukset. Kustannusten pienentämiseksi kehitetään lisäksi useita yhteisiä komponentteja. Sellaiset osat, joilla on toiminnallisesti vähiten merkitystä tai joiden laatu saa olla heikompi, teetetään ulkopuolisilla. Lisäksi just-in-time-periaatteen merkitys materiaali- ja osahankinnoissa sekä tuotteiden valmistuksessa kasvaa. Yrityksen tuotteiden myynninedistämiskulut ovat arviolta 600 000 Saksan markkaa. Koska myynninedistäminen on tärkeää tekniikan ja koneiden esittelemiseksi asiakkaille, investoidaan todennäköisesti lisäksi 800 000 Saksan markkaa esittelymalleihin ja prototyyppeihin. Rakenneuudistuksen loppuvaiheen kokonaiskustannukset ovat arviolta 6 500 000 Saksan markkaa.

Integroituminen Wilms-yhtymään saa aikaan säästöjä, jotka johtuvat vakioprosessien, yhteisten normien ja yhteisten komponenttien käyttöönotosta yhtymätasolla. Tarkoituksena on lisäksi, että muut Wilms-yhtymän koneenrakennusalan yritykset (jotka toimivat markkinoiden eri osa-alueilla kuin SKET Verseilmaschinenbau GmbH) voivat toimittaa komponentteja, joita SKET Verseilmaschinenbau GmbH voi käyttää lopputuotteissaan. Yhtymän materiaalihankinnat keskitetään, mutta SKET Verseilmaschinenbau GmbH:llä säilyy edelleen oma hankintayksikkö. Myös talous- ja henkilöstöhallinto keskitetään. SKET Verseilmaschinenbau GmbH integroidaan lisäksi sijoittajan myynti- ja jakeluverkostoon. Myös tutkimus- ja kehitystyön alalla on suunnitteilla toimenpiteitä. Tämä rakenneuudistuksen loppuvaihe päätetään vuonna 1999.

VII

Arvioitavana ovat seuraavat tukitoimenpiteet:

Lähde	Laji	Saksan markkaa
Bvs	Oman pääoman muodostus	5 000 000
Bvs	Laina SKET SMM:n kaapelikoneyksikölle ja myöhempi luopuminen lainan takaisinmaksusta	500 000
Bvs	Laina tilausten ennakkorahoitukseen ja myöhempi luopuminen lainan takaisinmaksusta	1 000 000
Bvs	Avustus rakenneuudistuksen lopullisten kustannusten kattamiseksi	1 750 000
	Yhteensä	8 250 000

Näiden toimenpiteiden lisäksi on otettava huomioon 6 700 000 Saksan markan takaus, joka siirtyi sijoittajalle 31 päivänä elokuuta 1998 (tämän vakuudeksi talletettiin yksityistämisen yhteydessä 3 000 000 Saksan markkaa). On huomattava, että lukuun ottamatta vakuuksina maksettua summaa takaus siirtyi sijoittajalle huhtikuussa 1998 ja että SKET hyötyi tästä takauksesta sen vuoksi ainoastaan noin 4 kuukautta.

VIII

Edellä mainitut tukitoimenpiteet kuuluvat seuraavista syistä EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan:

SKET Verseilmaschinenbau GmbH toimii alalla, jolla merkitykselliset markkinat ulottuvat kaikkiin jäsenvaltioihin, jolloin toimenpiteillä on vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Alalla myönnettyt tuet vääristävät siten kilpailua. Tämän vuoksi Saksan myöntämät tuet kuuluvat EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 2 ja 3 kohdassa määrätään mahdollisuudesta vapauttaa tuet 92 artiklan 1 kohdan kiellosta. Jäljempänä käsitellyistä syistä 92 artiklan 3 kohdan c alakohdasta on ainut peruste, jonka mukaan SKET Verseilmaschinenbau GmbH:lle, joka on vaikeuksissa oleva yritys, myönnetylle rakenneuudistustuelle voidaan myöntää poikkeuslupa.

Tuki myönnettiin yritykselle, jonka BvS oli perustanut toista yritystä vastaan aloitetun konkurssimenettelyn aloittamisen johdosta. Tämä yritys, joka oikeudellisesti oli osa SKET SMM GmbH:ta, harjoitti eri liiketoimintoja, jotka olivat olleet rakenneuudistuksen kohteena useiden vuosien ajan. Uudella SKET Verseilmaschinenbau GmbH -nimisellä yrityksellä jatketaan osaa SKET SMM:n kaapelikoneliiketoiminnasta. BvS:n uuden strategian mukaan tarkoituksena oli antaa uudelle yritykselle pääomaa ja muita varoja, jotta se voitaisiin yksityistää itsenäisenä yrityksenä. Järjestelylle on luonteenomaista, että SKET SMM GmbH:ta, joka vuodesta 1990 on kuulunut valtiolle, ei olisi voitu yksityistää yhtenä taloudellisena yksikkönä tai yhtymänä. Tältä osin nyt käsiteltävä tapaus eroaa siitä tapauksesta, jossa jo yksityistettyä yritystä koskevan konkurssimenettelyn seurauksena perustetaan omaisuudenhoitoyhtiötä.

Perustamisajankohtanaan SKET Verseilmaschinenbau GmbH ei ollut elinkelpoinen. SKET SMM:n kaapelikoneliiketoimintaa ei harjoitettu itsenäisenä liiketoimintana, vaan se oli osa suurta, raskasta konglomeraattia. Sen vuoksi oli välttämätöntä erottaa tämä liiketoiminta konkurssissa olevasta yrityksestä ja toteuttaa rakenneuudistus, jotta pystyttäisiin houkuttelemaan asiakkaita markkinoilla.

Tukien myöntämistä SKET Verseilmaschinenbau GmbH:lle, jolle siirtyi osa konkurssiin asetetun yrityksen omaisuudesta ja resursseista, voidaan pitää rakenneuudistustukena, jonka oikeuttavat näiden nopeasti keskusjohtoisesta suunnitelmataloudesta markkinatalouteen sopeutumaan joutuneiden yritysten erityinen menneisyys ja taloudellinen tausta sekä BvS:llä Treuhandanstaltin seuraajana tässä sopeutumisprosessissa oleva rooli.

Näistä syistä komissio on sitä mieltä, että EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeusmääräys on tässä tapauksessa mahdollinen. Jotta tätä poikkeusmääräystä voidaan soveltaa, tukien on täytettävä vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettävää valtiontukea koskevien suuntaviivojen (jäljempänä 'suuntaviivat')⁽¹³⁾ arviointiperusteet.

Komissio katsoo, että pelastus- ja rakenneuudistustuet voivat edistää tietyn taloudellisen toiminnan kehitystä vaikuttamatta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, jos suuntaviivojen 3 jaksossa mainitut edellytykset täyttyvät. Jos pelastustoimenpiteiden tai rakenneuudistuksen kohteena olevat yritykset sijaitsevat tukialueella, komissio voi suuntaviivojen 3.2.3 kohdan mukaisesti ottaa huomioon alueelliset näkökohdat 92 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdan mukaisesti.

Saksan vuonna 1996 ilmoittamat tuet olivat 18 100 000 Saksan markkaa ja ne oli tarkoitettu rakenneuudistustueksi.

Suuntaviivojen mukaan kaikkien rakenneuudistussuunnitelmien on palautettava yrityksen pitkäaikainen kannattavuus ja elinkelpoisuus kohtuullisessa ajassa realististen oletusten pohjalta.

⁽¹³⁾ EYVL C 368, 23.12.1994, s. 12.

Edellä esiteltiin sen toimialan ongelmat, jolla SKET Verseilmaschinenbau GmbH:n on tarkoitus toimia, ja ongelmien ratkaisemiseksi välttämättömät toimenpiteet. Näitä toimenpiteitä olivat kannattavan ydinliiketoiminnan määrittely ja sen erottaminen yhdessä kyseiseen liiketoimintaan liittyvän omaisuuden kanssa aikaisemmasta yrityksestä. Tähän sisältyi SKET SMM:n saamien koneenrakennustilausten loppuun saattaminen. Rakennuudistuksen loppuvaiheessa oli tarkoitus ottaa käyttöön testauslaitteita ja integroida yritys Wilms-yhtymään.

Saksan toimittamien tietojen mukaan SKET Verseilmaschinenbau GmbH voisi vuonna 1999 tehdä ensimmäistä kertaa voittoa.

(1 000 Saksan markkaa)

	1997	1998	1999	2000	2001
Toiminnallinen tulos	20 800	27 700	26 000	30 600	33 500
Materiaalikulut	17 600	16 700	19 100	21 900	23 600
Henkilöstökulut	2 500	2 900	3 300	3 700	3 800
Käyttöön perustuvat poistot	100	380	620	700	600
Muut liiketoiminnan kustannukset	7 200	3 700	3 200	3 500	4 025
Toiminnallinen tulos ennen korkoja	300	-450	580	980	1 215
Satunnaiset erät	-800	-400	-400	-500	-550
Tulos ennen veroja	-400	-780	280	580	756

Odotettu liikevaihdon kasvu vuodesta 1999 alkaen vaikuttaa realistiselta. SKET Verseilmaschinenbau GmbH teki jo ennen yksityistämistä kannattavia sopimuksia ja aloitti neuvotteluja useista muista sopimuksista vuodelle 1999. Yrityksen integroiminen Wilms-yhtymään on vakauttanut sen tilannetta, joka paranee edelleen tuotantokapasiteetin hankkimisen seurauksena.

Tämän vuoksi komissio päätelee, että sen menettelyn aloittamisen yhteydessä esittämät epäilyt on poistettu ja että kannattavuuden palauttamista koskeva suuntaviivojen arviointiperuste täyttyy.

X

Suuntaviivoissa edellytetään myös, että on toteutettava toimenpiteitä, joilla tasoitetaan kilpailijoille aiheuttuvia kielteisiä vaikutuksia mahdollisimman paljon. Kun tuensaaja toimii markkinoilla, joilla on ylikapasiteettia, rakennuudistussuunnitelman on vaikutettava kyseisen toimialan rakennuudistukseen yhteisössä pienentämällä tai sulkemalla lopullisesti kapasiteettia oikeassa suhteessa saadun tuen määrään. Kun tuensaaja toimii markkinoilla, joilla ei ole ylikapasiteettia, komissio ei tavallisesti vaadi tällaista kapasiteetin supistamista tuen vastikkeeksi.

Kyseessä oleva tuensaajayritys sijaitsee EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisella tukialueella⁽¹⁴⁾. Suuntaviivojen mukaan komissio voi suhtautua jonkin verran joustavammin kapasiteetin supistamiseen ylikapasiteetista kärsivillä, 92 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisilla tukialueilla sijaitsevilla markkinoilla, ja hyväksyä pienemmän kapasiteetin supistamisen⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁴⁾ Valtiontuki N 464/93.

⁽¹⁵⁾ Ks. suuntaviivojen 3.2.3 kohta.

Komissio ei kuitenkaan ole havainnut, että SKET Verseilmaschinenbau GmbH:n markkinoilla olisi ylikapasiteettia ⁽¹⁶⁾. Sen vuoksi yrityksen ei myöskään tarvitse supistaa kapasiteettiaan suuntaviivojen noudattamiseksi.

Wilms-yhtymä toimii markkinoilla, jotka kuuluvat läheisesti yhteen, nimittäin kaapeleiden ja johtojen valmistuksen markkinoilla sekä kaapeleiden ja johtojen valmistuksessa käytettävien koneiden tuotantomarkkinoilla. SKET Verseilmaschinenbau GmbH:n integroimista tähän yhtymään voidaan sen vuoksi pitää osittain vertikaalisena integroimisena ja osittain keskittymisenä. Koska kaapeleiden kulutus yhteisössä on viime vuosina pysynyt suhteellisen vakaana, tarkoittaa tämä sitä, että SKET Verseilmaschinenbauulla laajennettu Wilms-yhtymä saa yhteisössä alle 1 prosentin markkinaosuuden. Vaikka maantieteelliset markkinat ovat maailmanlaajuiset, kokonaisuus merkityksellisistä markkinoista on todennäköisesti vielä pienempi ⁽¹⁷⁾. Komissiolla ei myöskään ole mitään syytä olettaa, että laajennettu yhtymä saa kaapeleiden ja johtojen valmistuksessa käytettävien koneiden tuotannon alalla markkinavoimaansa vastaavan markkinaosuuden. Sen vuoksi yksityistämisen seurauksena olevalla keskittymisellä on ainoastaan erittäin pieni vaikutus markkinoihin. Vertikaalista integroitumista ei voida käyttää sellaisen markkinavoiman laajentamiseen, joka on hankittu joko tuotantoketjun alku- tai loppupään markkinoilla.

Kolmansilta ei saatu huomautuksia sen jälkeen, kun Saksalle lähetetystä kirjeestä, jossa ilmoitettiin komission päätöksestä aloittaa menettely, oli julkaistu tiedonanto *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ⁽¹⁸⁾. On myös syytä huomata, että alkuperäinen ilmoitus koski paljon suurempaa tukipakettia eikä ilmoituksen tekoajankohtana näyttänyt olevan yrityksen haltuunotosta kiinnostuneita yksityisiä sijoittajia.

Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että sen menettelyn aloittamisen yhteydessä esittämät epäilyt on poistettu ja että kohtuutonta kilpailun vääristymistä koskeva arviointiperuste on aiheeton.

XI

Jotta rakenneuudistukset voidaan hyväksyä, tuen määrä ja intensiteetti on suuntaviivojen mukaan rajoitettava rakenneuudistuksen toteuttamiseksi välttämättömään vähimmäismäärään ja niiden on oltava oikeassa suhteessa yhteisön kannalta odotettavissa olevaan hyötyyn. Lisäksi sijoittajan on osallistuttava rakenneuudistukseen huomattavalla määrällä omia varojaan.

Käsiteltävänä olevassa asiassa BvS:n myöntämä kokonaistukipaketti on suuruudeltaan 8 250 000 Saksan markkaa. Tästä summasta 5 000 000 Saksan markkaa on tarkoitettu SKET Verseilmaschinenbau GmbH:n pääomanmuodostukseen ja 1 000 000 Saksan markkaa lainan muodossa tilausten hoitamisesta aiheutuvien kulujen kattamiseen. Tämän lainan takaisinmaksusta luovuttiin myöhemmin. SKET Verseilmaschinenbau GmbH on lisäksi hyötynyt 500 000 Saksan markan lainasta, joka oli myönnetty SKET SMM:n konkurssitoimitsijalle kaapelikoneisiin liittyvän liiketoiminnan erottamiseksi. Myös tämän lainan takaisinmaksusta luovuttiin yksityistämisen yhteydessä. Lisäksi SKET Verseilmaschinenbau GmbH:lle maksetaan rakenneuudistuksen loppuvaiheessa erissä yhteensä 1 750 000 Saksan markkaa. Lisäksi 6 700 000 Saksan markan takaus on voimassa 31 päivään elokuuta 1998 (tämä takaus siirtyi sijoittajalle jo huhtikuussa 1998).

Vaikka kauppahinta on vain 1 Saksan marka, sijoittajan velvollisuutena on ottaa vastuulleen BvS:n myöntämä 6 700 000 Saksan markan takaus, joka on voimassa 31 päivään elokuuta 1998 (tämän takauksen vakuudeksi talletettiin yksityistämisen yhteydessä 3 000 000 Saksan markkaa ja se siirtyi sijoittajalle ennen yksityistämispäivää huhtikuussa 1998), ja toteuttaa SKET Verseilmaschinenbau GmbH:ssä 6 500 000 Saksan markan investoinnit (muussa tapauksessa rangaistusmaksua 75 prosenttia). Sijoittaja ei saa jakaa SKET Verseilmaschinenbau GmbH:sta saatuja voittoja tai muita tuloja ennen 31 päivää joulukuuta 2000. Sijoittajan on myös säilytettävä työntekijämäärä 40:ssä kesäkuuhun 1999 asti, jonka jälkeen sen on lisättävä työpaikkojen määrä 50:een vuoteen 2001 mennessä. Rakenneuudistuksen kokonaiskustannukset ovat 21 450 000 Saksan markkaa, josta yksityinen sijoittaja kattaa noin 60 prosenttia. Sen vuoksi sijoittajan osallistumista kustannuksiin voidaan pitää kohtuullisena. Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että sen menettelyn aloittamisen yhteydessä esittämät epäilyt poistuvat ja että tuen suhteellisuutta koskeva arviointiperuste täyttyy.

⁽¹⁶⁾ Ks. *Panorama der EU-Industrie* 1997, nide 2, s. 13-23 — 13-29 sekä s. 15-3 — 15-7 ja 15-4 — 15-17.

⁽¹⁷⁾ Ks. *Panorama der EU-Industrie* 1997, nide 2, s. 15-4 — 15-17.

⁽¹⁸⁾ Ks. alaviite 4.

XII

Yrityksen on toteutettava komission hyväksymä rakenneuudistussuunnitelma kokonaisuudessaan ja noudatettava tässä päätöksessä säädettyjä ehtoja. Muussa tapauksessa komissio toteuttaa toimenpiteitä vaatiakseen tuen takaisinperimistä, jollei se muuta alkuperäistä päätöstään kyseisen jäsenvaltion tekemän uuden ilmoituksen perusteella. Osa SKET Verseilmaschinenbau GmbH:n rakenneuudistuksesta on jo toteutettu ennen yksityistämistä. Sijoittaja on sitoutunut saattamaan rakenneuudistuksen loppuun. Tämä ilmenee muun muassa sijoittajan sitoumuksesta investoida 6 500 000 Saksan markkaa uuteen tytäryhtiöön (investoinnit on taattu asettamalla rangaistuksia) ja siitä, että sijoittaja otti vastatakseen voimassa olevasta BvS:n takauksesta jo ennen suunniteltua päivämäärää.

XIII

Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että SKET Verseilmaschinenbau GmbH:lle myönnettyä rakenneuudistustukea voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana, jos suuntaviivoissa määrätyt edellytykset täyttyvät,

ON TEHNYT SEURAAVAN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Saksan SKET Verseilmaschinenbau GmbH:lle myöntämä tuki, joka muodostuu

- a) omasta pääomasta (5 000 000 Saksan markkaa),
- b) kaapelikoneiden valmistukseen liittyvään toimintaan myönnetystä lainasta, jonka takaisinmaksusta luovuttiin (500 000 Saksan markkaa),
- c) tilausten ennakkorahoitusta varten myönnetystä lainasta, jonka takaisinmaksusta luovuttiin (1 000 000 Saksan markkaa),
- d) avustuksesta rakenneuudistuksen viimeistä vaihetta varten (1 750 000 Saksan markkaa),
- e) BvS:n takauksesta (6 700 000 Saksan markkaa), joka lopulta siirtyi sijoittajalle huhtikuussa 1998, soveltuu EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla yhteismarkkinoille.

2 artikla

Vuonna 1994 julkaistujen vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettäviä valtiontukea koskevien yhteisön suuntaviivojen mukaisesti Saksan on toimitettava joka vuosi yksityiskohtainen kertomus rakenneuudistussuunnitelman täytäntöönpanosta.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu Saksan liittotasavallalle.

Tehty Brysselissä 30 päivänä syyskuuta 1998.

Komission puolesta

Karel VAN MIERT

Komission jäsen